

ಶ್ರೀ ವಲ್ಲಭಾಚಾರ್ಯರು

ಆಂಗ್ಲಮೂಲ: ಸ್ವಾಮಿ ತಪಸ್ವಾನಂದ

ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ: ಸ್ವಾಮಿ ವೀರೇಶಾನಂದ

ಭಾಗ ೨

ಇದೇ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಇದಕ್ಕೆ ಸರಿಸುಮಾರಿನಲ್ಲಿ ವಲ್ಲಭರ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೊಂದು ಮಹತ್ವದ ಘಟನೆ ನಡೆಯಿತು. ಅವರಿಗೆ ಗೋವರ್ಧನನಾಥಜೀ ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುವ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಸುಂದರ ಮೂರ್ತಿಯು ಲಭಿಸಿತು. ಈ ಘಟನೆಯನ್ನು ವಲ್ಲಭ ಸಂಪ್ರದಾಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಕಟ್ಯ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ಬಾಲ ಕೃಷ್ಣನು ಗೋವರ್ಧನ ಪರ್ವತವನ್ನು ಎತ್ತುವ ಭಂಗಿಯ ಮೂರ್ತಿಯಿದು. ಪ್ರಜಭೂಮಿಯ ಗುಡ್ಡದ ಕಲ್ಲೊಂದರಿಂದ ಇದು ಮೂಡಿಬಂತು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ಪ್ರತಿಮೆ ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಒಡಮೂಡಿದ ನಂತರ, ಅದಕ್ಕೆ ಮಾಧವೇಂದ್ರ ಸ್ವಾಮಿಗಳು ಎಂಬ ಮಹಾತ್ಮರು ನೈವೇದ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಿಸಿದರಂತೆ. ಆದರೆ ವಲ್ಲಭರನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೆ ಯಾರ ಕೈಯಿಂದಲೂ ಆಹಾರವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಆ ಮೂರ್ತಿಯು ನಿರಾಕರಿಸಿಬಿಟ್ಟಿತಂತೆ. ವಲ್ಲಭರು ಪೂಜಾದಿಗಳನ್ನು ಭಗವಂತನಿಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಿದರು. ಈ ವಿಗ್ರಹದ ಸುತ್ತಲೂ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಮಂದಿರವನ್ನು ಕಟ್ಟಿದರು. ಕೆಲವು ಕಾಲದ ನಂತರ, ಪೂರ್ಣಮಾಲ್ ಎಂಬ ವರ್ತಕನು ಭಗವದನುದೇಶದಂತೆ ಬೃಹತ್ ದೇಗುಲವನ್ನು ಈ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿಸಿದನು. ಇದಕ್ಕೆ ಹಲವಾರು ವರ್ಷಗಳೇ ಹಿಡಿಯಿತು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಅವನು ಪ್ರತಿಮೆಯ ಪೂಜೆಗಾಗಿ ಇಬ್ಬರು ಪುರೋಹಿತರನ್ನು ಕೂಡ ನಿಯಮಿಸಿದನು. ವಲ್ಲಭರ ಕಾಲದ ನಂತರ, ಅದನ್ನು ಗೋಕುಲದಿಂದ ಉದಯಪುರದ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ

ರುವ ನಾಥದ್ವಾರ ಎಂಬಲ್ಲಿಗೆ ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸಲಾಯಿತು. ವಲ್ಲಭರ ಅನುಯಾಯಿಗಳಿಗೆ ಈ ಸ್ಥಳವು ಅತ್ಯಂತ ಪರಮ ಪವಿತ್ರ ಯಾತ್ರಾಸ್ಥಳವಾಗಿದೆ. ನಾಥದ್ವಾರದಲ್ಲಿ ಈಗಲೂ ಪೂಜಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವ ಮೂರ್ತಿಯು ಭಗವಂತನ ಸ್ವರೂಪ ಅಥವಾ ಜೀವಂತ ಮೂರ್ತಿಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದುದು ಎಂದು ಪರಿಗಣಿತವಾಗಿದೆ.

ಮೂರನೆಯ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆ

ವಲ್ಲಭರ ಎರಡನೆಯ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಯು ಅವರ ವಿವಾಹ ದೊಂದಿಗೆ ಸಂಪನ್ನಗೊಂಡಿತು. ತದನಂತರ ಅವರು ತಮ್ಮ ತಾಯಿ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬದವರೊಡನೆ ವಾರಾಣಸಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ವರ್ಷ ಕಾಲ ನಿವಾಸ ಮಾಡಿದರು. ಇದಾದ ಮೇಲೆ ಅವರು ತಮ್ಮ ಮೂರನೆಯ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಈ ಯಾತ್ರೆಯು ನಡೆಯಿತು. ಈ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅವರು ತಾವು ಈಗಾಗಲೇ ಭೇಟಿ ನೀಡಿದ್ದ ಹಲವಾರು ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ಮತ್ತೆ ದರ್ಶಿಸಿದರು. ಆ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು ಮಧ್ಯ ಭಾರತ, ಪಶ್ಚಿಮ ಭಾರತ ಮತ್ತು ಪೂರ್ವ ಭಾರತಗಳಲ್ಲಿ ಇದ್ದವು. ಈಗಿನ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಯು ಅವರ ಪಾಲಿಗೆ ಕಾರ್ಯನಿಮಿತ್ತವಾದ ಪ್ರಯಾಣದಂತೆ ಇತ್ತೇ ಹೊರತು, ಕೇವಲ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಯಾಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಹೋದಡೆಯೆಲ್ಲ ಅವರು ಇತರೆ ತಾತ್ವಿಕ ಶಾಖೆಗಳ ಪಂಡಿತರೊಂದಿಗೆ ತತ್ತ್ವಜಿಜ್ಞಾಸೆ ಮತ್ತು ವಾದಗಳಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ಮೂಲಕ ತಮ್ಮ ಪುಷ್ಟಿಮಾರ್ಗದ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯನ್ನು ಸಂಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಭಗವಂತನೇ ಈ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ಅವರಿಗೆ ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟನಲ್ಲವೇ? ಪಂಡಿತರೊಡನೆ ತಾವು ನಡೆಸಿದ ವಾದಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ಯಾವಾಗಲೂ ರಚನಾತ್ಮಕ ನಿಲುವನ್ನು ತಳೆದಿರುತ್ತಿದ್ದರು. ಯಾವತ್ತೂ ವಾದವು ದ್ವೇಷಪೂರಿತವಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡಲಿಲ್ಲ. ಇದಲ್ಲದೆ ವಲ್ಲಭರು ಬ್ರಹ್ಮಸಂಬಂಧ ಮಂತ್ರವನ್ನು ಬಹುಸಂಖ್ಯೆಯ ಭಕ್ತರಿಗೆ ಪ್ರದಾನ ಮಾಡಿ ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ನೀಡಿದರು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಆ ಅನುಯಾಯಿಗಳ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಪರ್ವವೇ ಆರಂಭವಾಗಿತ್ತು. ದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ಕೊಂಡವರಿಗೆ ಇದು ಪಾಪದಿಂದ ಉದ್ಧರಿಸುವ ಕ್ರಿಯೆಯಾಗಿತ್ತು. ಹಾಗೆಯೇ ಅದು ಭಗವಂತನಲ್ಲಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಶರಣಾಗುವುದಕ್ಕೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವ ಸಾಧನವೂ ಆಗಿತ್ತು. ವಲ್ಲಭರು

ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಭಾಗವತವನ್ನು ವಿವರಿಸುವ ಮೂಲಕ ತಮ್ಮ ಪಂಥದ ಉಪದೇಶಗಳನ್ನು ನೀಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಎಲ್ಲಿ ಹೋದರೂ ಅವರು ಭಾಗವತ ಸಪ್ತಾಹವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಏಳುದಿನಗಳ ಕಾಲ ಭಾಗವತ ಪಾರಾಯಣ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು.

ಅವರು ಪ್ರಯಾಣ ಮಾಡಿದ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲೆಲ್ಲ ಗುಜರಾತ್ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ಅಭೂತಪೂರ್ವ ಸ್ವದನ ಲಭಿಸಿತು. ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಗುಜರಾತ್ ರಾಜ್ಯವು ವಲ್ಲಭರು ಬೋಧಿಸಿದ ಈ ಬಗೆಯ ಸಂದೇಶವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಲು ಸನ್ನದ್ಧವಾಗಿತ್ತು ಎನ್ನಬೇಕು. ಏಕೆಂದರೆ, ಇದಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪಕಾಲ ಮುಂಚೆ ನರಸಿಂಹ ಮೆಹ್ತಾ (ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೪೧೪-೧೪೮೧) ಎಂಬ ಮಹಾನ್ ಭಕ್ತರು ಮತ್ತು ಭಕ್ತಿಗೀತೆಗಳ ರಚನೆಕಾರರು ಕಾವ್ಯಮಯವಾದ ಮತ್ತು ಅಂತರ್ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಭಾವವುಳ್ಳ ತಮ್ಮ ಸಂಗೀತ ರಚನೆಗಳಿಂದ ಅಖಂಡ ಗುಜರಾತಿನ ಜನರನ್ನು ಮುಗ್ಧಗೊಳಿಸಿದ್ದರು. ಈ ಭಕ್ತಿರಚನೆಗಳು ಶೃಂಗಾರ ಭಕ್ತಿ ಎಂಬ ಸಾಹಿತ್ಯಪ್ರಕಾರಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವು. ಈ ರಚನೆಗಳು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ರಾಧೆಯು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಮೇಲೆ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದ ಪರಮಪ್ರೇಮವನ್ನು ಅಮೋಘರೂಪದಲ್ಲಿ ಬಿಂಬಿಸುತ್ತವೆ. ಅನಂತರದ ತಮ್ಮ ಪ್ರಬುದ್ಧ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ನರಸಿಂಹ ಮೆಹ್ತಾ ಭಗವದ್ಗೀತೆಯ ಇನ್ನೂ ಉತ್ತಮ ಹಂತಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ; ಭಗವಂತನು ಸರ್ವ ವ್ಯಾಪಕನು ಎಂಬ ಅನುಭೂತಿಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ; ಭಗವಂತನ ಸರ್ವಾತ್ಮಭಾವದ ಬಗ್ಗೆ ತಮ್ಮ ಅನಂತರದ ಗೀತೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕೃಷ್ಣನ ಮೇಲಿನ ನಿಷ್ಕಭಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮಸಂಬಂಧವೆಂಬ ಸಾಧನೆಯ ಉಪದೇಶ - ಇವುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಮಾತ್ರವೇ, ನರಸಿಂಹ ಮೆಹ್ತಾ ಈಗಾಗಲೇ ಗುಜರಾತಿನಲ್ಲಿ ಹರಡಿದ್ದ ಭಕ್ತಿಸುಧೆಗೆ ಮತೀಯವಾಗಿ ಪೂರಕವಾಗಿರುತ್ತಿತ್ತು. ಅಂಥ ತತ್ತ್ವವನ್ನು ವಲ್ಲಭರ ಪುಷ್ಟಿಮಾರ್ಗವು ಒದಗಿಸಿಕೊಟ್ಟಿತು. ಇದಲ್ಲದೆ ವಲ್ಲಭರ ತತ್ತ್ವವು ಹರಡುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟ ಇನ್ನೊಂದು ಪ್ರಭಾವವು ಪಕ್ಕದ ರಾಜ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಮುಂಬರುವ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಬಂತು. ಆಗ ರಾಜ ಸ್ಥಾನದ ವೀರಯೋಧರು ಮುಸ್ಲಿಮ್ ಆಕ್ರಮಣಕಾರರ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ಇಂಥ ಸಂದಿಗ್ಧ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಮೇವಾರದ ರಾಜಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಮೀರಾಬಾಯಿಯು ರಾಜಸ್ಥಾನದ ಯೋಧಜನರ ನೊಂದ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ಮನದುಂಬುವ ತನ್ನ ಭಕ್ತಿಗೀತೆಗಳ ಮೂಲಕ ಸಾಂತ್ವನವನ್ನು ನೀಡಿದಳು. ಕಾಲಕ್ರಮೇಣ ಅವು ಇಡೀ ಭಾರತದಾದ್ಯಂತ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆದವು. ವಲ್ಲಭರ ಪುತ್ರರೂ ಹಾಗೆಯೇ ಉತ್ತರಾಧಿಕಾರಿಯೂ ಆಗಿದ್ದ ವಿಠ್ಠಲನಾಥರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮೀರಾಬಾಯಿ ಜೀವಿಸಿದ್ದಳು. ಇದೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ವಲ್ಲಭರ ಭಾಗವತ ಧರ್ಮವು ಆ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿಯೂ ಹರಡಿ ಪ್ರಖ್ಯಾತಿಯನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿತು.

ವಲ್ಲಭರ ಅವಸಾನವಾದ ಸ್ವಲ್ಪಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ, ಅವರ ಮಗ ವಿಠ್ಠಲನಾಥರು ಆ ಪಂಥದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಾಗಿದ್ದಾಗ, ಗೋಕುಲದ ಗೋವರ್ಧನನಾಥಜೀ ಮಂದಿರವು ಮುಸ್ಲಿಮರ ದಾಳಿಗೆ ಒಳಪಡುವ ವದಂತಿ ದಟ್ಟವಾಗಿ ಹರಡಿತು. ಆ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿಯೇ ಮಂದಿರದ ಪವಿತ್ರ ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ರಾಜಸ್ಥಾನದ ಉದಯಪುರಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿರದಲ್ಲಿರುವ ನಾಥದ್ವಾರಕ್ಕೆ ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸಲಾಯಿತು ಎನ್ನುವುದು ಗಮನಾರ್ಹವಾದ ಸಂಗತಿ. ಈ ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ಇತ್ತೀಚಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ 'ಶ್ರೀನಾಥಜೀ' ಎಂದು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಕರೆದು ಪೂಜಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಭಗವಂತನ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಸ್ವರೂಪ (ಜೀವಂತ ರೂಪ) ಎಂದು ವಲ್ಲಭರ ಸಾವಿರಾರು ಅನುಯಾಯಿಗಳ ಹೃದಯಮಂದಿರಗಳಲ್ಲಿ ಈ ವಿಗ್ರಹವು ಪವಿತ್ರಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಈ ಮೂರ್ತಿಗೆ ವೈಭವಯುತವಾಗಿ ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ; ಕಲಾತ್ಮಕವಾಗಿ ವಿಗ್ರಹವನ್ನು ಅಂದಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇವೆಲ್ಲವೂ ಭಕ್ತರು ತಮ್ಮ ಭಕ್ತಿಗೌರವಗಳನ್ನು ಭಗವಂತನಿಗೆ ಅರ್ಪಿಸುವ ಅಪೂರ್ವ ವಿಧಾನವಾಗಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ನೂರಾರು ಬಗೆಯ ರುಚಿರುಚಿಯಾದ ಸ್ವಾದಿಷ್ಟ ಖಾದ್ಯಗಳನ್ನು ಕೂಡ ಈ ಮೂರ್ತಿಗೆ ಭಕ್ತಿಭಾವದಿಂದ ಸಮರ್ಪಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಪಾಕಕಲೆಯ ಈ ಪರಿಣತಿಯನ್ನು ಭಗವಂತನ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ಭಕ್ತರು ಹೀಗೆ ತೊಡಗಿಸುತ್ತಾರೆ. ವೈಷ್ಣವ ಪಂಗಡದ ಮಂದಿರಗಳನ್ನು ಹವೇಲಿಗಳು ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ. ವಲ್ಲಭರ ಪಂಥದಲ್ಲಿ ಈ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಹಾಸುಹೊಕ್ಕಾಗಿದೆ. ಹವೇಲಿ ಎಂದರೆ ಭಗವಂತನ ಮನೆ ಎಂದರ್ಥ. ಇದನ್ನು ವಲ್ಲಭರ ಅನುಯಾಯಿಗಳು ಆಕ್ಷರಶಃ ನಂಬುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ದೇವಮಂದಿರಗಳಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನ ಜೀವಂತ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯವಿದೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಇತರ ಹಿಂದೂ ಪಂಗಡಗಳಂತೆ ಇಲ್ಲಿ ಭಗವಂತನ ಪೂಜೆಯು ಕೇವಲ ಆಚರಣೆ ಮಾತ್ರವಾಗಿ ಉಳಿದಿಲ್ಲ. ಭಗವಂತನ ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ಒಂದು ಜೀವಂತ ಮೂರ್ತಿಯಂತೆ ವಲ್ಲಭರ ಪಂಥದಲ್ಲಿ ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮೂರ್ತಿಗೆ ವೈಭವಯುತವಾಗಿ ಅಲಂಕಾರ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ, ನೂರಾರು ವಿಧದ ಆಹಾರ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ನಿವೇದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಮತ್ತು ಭಗವಂತನಿಗೆ ಎಲ್ಲ ವಿಧದ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗೆ ದೇವಮಂದಿರವನ್ನು ಭಗವಂತನೆಂಬ ದೊರೆಯ ಅರಮನೆಯಂತೆಯೇ ಆಕ್ಷರಶಃ ಭಾವಿಸಿ, ಭಕ್ತರು ಅವನನ್ನು ಆನಂದದಿಂದ ಆರಾಧಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಶ್ರೀಚೈತನ್ಯರ ಜೊತೆಗೆ ಭೇಟಿ

ವಲ್ಲಭರ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಇನ್ನೊಂದು ಮಹತ್ವದ ಘಟನೆಯೆಂದರೆ ತಮ್ಮ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ತದನಂತರವೂ ಕೂಡ ಶ್ರೀಚೈತನ್ಯರನ್ನು ಭೇಟಿಮಾಡಿದ್ದು. ಶ್ರೀಚೈತನ್ಯರು ಬಂಗಾಳದ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವೈಷ್ಣವ ಆಚಾರ್ಯರು. ಇವರಿಬ್ಬರ ನಡುವೆ ನಡೆದ ಸಂದರ್ಶನಗಳ ದಿನಾಂಕಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಖಚಿತವಾಗಿ ತಿಳಿದುಬಂದಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಹಲವಾರು ಘಟನೆ

ಗಳನ್ನು ನಾವು ವಲ್ಲಭರ ಜೀವನಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಓದುತ್ತೇವೆ. ಆದರೆ ಆ ಘಟನೆಗಳ ವಿವರಗಳಲ್ಲಿ ಮತೀಯ ಒಲವಿನ ಭಾವನೆಗಳು ಸೇರಿಕೊಂಡಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ಈ ಘಟನೆಗಳ ವಿವರಗಳನ್ನು ವಲ್ಲಭ ಹಾಗೂ ಚೈತನ್ಯ - ಇವರಿಬ್ಬರ ಪಂಥಗಳ ದಾಖಲೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನಾವು ಕಾಣಬಹುದು. ಮೊದಲ ಭೇಟಿ ನಡೆದದ್ದು ಗಂಗೆಯ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ಸೇರುವ ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರವಾದ ಗಂಗಾಸಾಗರದಲ್ಲಿ. ಇಬ್ಬರು ಮಹಾತ್ಮರೂ ಅಲ್ಲಿಗೆ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಯ ನಿಮಿತ್ತ ಹೋಗಿದ್ದರು. ಬೃಂದಾವನ ಮತ್ತು ಗೋಕುಲದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೆರಡು ಬಾರಿ ಅವರು ಪರಸ್ಪರ ಭೇಟಿಮಾಡಿದರು. ಇವೆರಡೂ ಹತ್ತಿರದ ಸ್ಥಳಗಳಾಗಿದ್ದು, ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಲೀಲಾಕ್ಷೇತ್ರಗಳಾಗಿವೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಉಭಯ ಆಚಾರ್ಯರಿಗೂ ಪವಿತ್ರತಾಣಗಳಾಗಿವೆ. ಇವರಿಬ್ಬರ ನಡುವಿನ ಮೂಲಭೂತ ಕೊಂಡಿಯೆಂದರೆ, ಭಾಗವತ ಮಹಾಪುರಾಣವು ಪ್ರಮುಖವಾದ ಶಾಸ್ತ್ರಗ್ರಂಥ ಎಂಬುದನ್ನು ಇಬ್ಬರೂ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿರುವುದು ಮತ್ತು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಪೂರ್ಣಾವತಾರ ಎಂಬ ಇವರಿಬ್ಬರ ದೃಢವಾದ ನಂಬಿಕೆ. ಹೀಗಿದ್ದರೂ ಭಾವನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಇವರಿಬ್ಬರ ಪಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಬಹಳ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು. ವಲ್ಲಭರದು ಬೌದ್ಧಿಕ ಮನೋಭಾವ. ಅವರು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವ ಭಕ್ತಿತತ್ವವು ಗಾಢವಾದುದು ಮತ್ತು ಅತ್ಯುನ್ನತವಾದುದು. ಆದರೂ ಈ ಬಗೆಯ ಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಭಾವೋನ್ಮಾದ ಕಾಣಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ಶ್ರೀಚೈತನ್ಯರು ಮಾನವತೆಯ ಅಂಗಣದಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯ ಮಹಾಪೂರವನ್ನು ಹರಿಸಿದ್ದು, ಭಾವೋನ್ಮತ್ತತೆಯೇ ಪ್ರಧಾನವಾದ ಸಂಕೀರ್ತನೆ ಮತ್ತು ಹರ್ಷೋಲ್ಲಾಸಯುಕ್ತ ನರ್ತನಗಳ ಮೂಲಕ. ವಲ್ಲಭರು ತಮ್ಮ ಅನುಯಾಯಿಗಳಿಗೆ ಭಾಗವತ ಪುರಾಣದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನದ ಮೂಲಕ ಭಕ್ತಿಸುಧೆಯನ್ನು ಹರಿಸಿದರು. ಹಾಗೆಯೇ ಭಗವಂತನ ಪ್ರತಿರೂಪಗಳೆಂದೇ ಭಾವಿಸುತ್ತ ಮಾಡುವ ಮೂರ್ತಿಗಳ ಕೈಂಕರ್ಯವೇ ಭಕ್ತಿ ಸಾಧನೆ ಎಂದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದರು. ಶ್ರೀಚೈತನ್ಯರು ಮಧುರ ಭಾವ ಅಥವಾ ಶೃಂಗಾರ ಭಕ್ತಿಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಎಲ್ಲ ಅನುಯಾಯಿಗಳಿಗೆ ಬೋಧಿಸಿದರು. ರಾಧಾಕೃಷ್ಣರ ಅನ್ಯೋನ್ಯ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಆಧರಿಸಿದ ಪರಮಭಾವ ಇದು. ಆದರೆ ಈ ಮಧುರಭಾವವನ್ನು ವಲ್ಲಭರು ಕೇವಲ ಕೆಲವು ಉತ್ತಮಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರವೇ ಬೋಧಿಸಿದರು. ಅವರು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಉಪದೇಶಿಸಿದ ಸಾಧನೆಯೆಂದರೆ ಬಾಲಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಆರಾಧಿಸುವುದು. ಇದಲ್ಲದೆ ಶ್ರೀಚೈತನ್ಯರು ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳಾಗಿದ್ದರು. ತಮ್ಮ ಯೌವನದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಆಗಿನ ಕಾಲದ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠ ನ್ಯಾಯ ವಿದ್ವಾಂಸರಾಗಿದ್ದ ಅವರು ತಮ್ಮ ವಿದ್ವತ್ತಿನ ಜೀವನಶೈಲಿಯನ್ನು ಭಕ್ತಿಸಾಧನೆಗಾಗಿ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತ್ಯಾಗಮಾಡಿದರು. ಇದಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ, ವಲ್ಲಭರು ತಮ್ಮ ಬೌದ್ಧಿಕ ಮೇಧಾವಿತನವನ್ನು ಕಡೆಯವರೆಗೂ ಶಾಸ್ತ್ರಗ್ರಂಥಗಳ ಭಾಷ್ಯಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಇತರ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳ ಪಂಡಿತರೊಡನೆ ವಾದಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ಬಳಸಿಕೊಂಡರು. ಶ್ರೀಚೈತನ್ಯರು ಚಿಕ್ಕ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೇ ತಮ್ಮ

ಪತ್ನಿಯನ್ನು ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬವನ್ನು ತ್ಯಾಗಮಾಡಿ, ಸಂನ್ಯಾಸಿಗಳಾದರು. ಆದರೆ ವಲ್ಲಭರು ತಮ್ಮ ಬಾಳಿನ ಕಡೆಯ ಒಂದು ವರ್ಷದವರೆಗೂ ಗೃಹಸ್ಥರಾಗಿಯೇ ಉಳಿದಿದ್ದರು. ಭಾಗವತ ಧರ್ಮದ ಈ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಆಚಾರ್ಯರಿಬ್ಬರೂ ಸಮಕಾಲೀನರು ಎನ್ನುವುದು ಅದೃಷ್ಟವೇ ಸರಿ. ಒಬ್ಬರು ಭಾರತದ ಪೂರ್ವಭಾಗವನ್ನು (ಬಂಗಾಳ) ತಮ್ಮ ಭಕ್ತಿಪ್ರಹಾರದಿಂದ ತುಂಬಿದರೆ, ಇನ್ನೊಬ್ಬರು ಪಶ್ಚಿಮ ಭಾರತದಲ್ಲಿ (ಗುಜರಾತ್ ಮತ್ತು ರಾಜಸ್ಥಾನ) ಭಕ್ತಿ ಆಂದೋಲನಕ್ಕೆ ಭದ್ರ ಬುನಾದಿಯನ್ನು ಹಾಕಿದರು.

ನಿವೃತ್ತಿ ಜೀವನ ಮತ್ತು ಭಾಷ್ಯಗಳ ರಚನೆ

ತಮ್ಮ ಮೂರನೆಯ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ನಾಲ್ಕು ವರ್ಷಗಳ ಸುದೀರ್ಘಕಾಲ ಕೈಗೊಂಡ ಮೇಲೆ ವಲ್ಲಭರು ವಾರಾಣಸಿಗೆ ಬಂದು ತಮ್ಮ ಕುಟುಂಬವನ್ನು ಕೂಡಿಕೊಂಡರು. ತಮ್ಮ ತಾಯಿ, ಹೆಂಡತಿ ಮತ್ತು ಇಬ್ಬರು ಮಕ್ಕಳೊಡನೆ ಇರಲು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ವಾರಾಣಸಿಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳ ಕಾಲ ಮಾತ್ರವೇ ನೆಲೆಸಿದರು. ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅವರು ಶಂಕರ ವೇದಾಂತದ ಅನುಯಾಯಿಗಳಾದ ಹಲವು ವಿದ್ವಾಂಸರ ಜೊತೆಗೆ ವಾಕ್ಯಾರ್ಥವನ್ನು ನಡೆಸಿದರು. ಅವರ ಸಿದ್ಧಾಂತದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮತತ್ತ್ವಕ್ಕೆ ತಲೂ ಮಾಯಾವಾದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುವುದನ್ನು ಎತ್ತಿತೋರಿಸಿದರು. ಇದು ವಲ್ಲಭರ ಸಿದ್ಧಾಂತವಾದ ಶುದ್ಧಾದ್ವೈತಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾದ ತತ್ತ್ವವಾಗಿತ್ತು. ವಲ್ಲಭರ ಸಿದ್ಧಾಂತದಲ್ಲಿ ಮಾಯೆಗೆ ಸ್ಥಾನವೇ ಇಲ್ಲ. ಸತ್ಯತತ್ತ್ವವೆಂದರೆ ಅದು ಬ್ರಹ್ಮವೆಂದೇ ಎಂಬುದು ಅವರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಈ ವಾದಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ಹತ್ತುಹಲವು ಅದ್ವೈತ ಪಂಡಿತರನ್ನು ಸೋಲಿಸಿದರು. ಅದ್ವೈತ ಶಾಖೆಯು ಪಾಂಡಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕತೆಗಳ ಭದ್ರಕೋಟೆಯಾಗಿತ್ತು. ಹಾಗಿದ್ದರೂ, ಅದರಿಂದ ಹಲವು ಪಂಡಿತರನ್ನು ತಮ್ಮ ಕಡೆಗೆ ಸೆಳೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಶಕ್ತರಾದರು. ವಲ್ಲಭರು ಅಂಥ ಉತ್ಕಟ ಸ್ಪಷ್ಟಪಾತಿಗಳೇನೂ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ ಹಾಗೂ ಅವರು ತಮ್ಮ ಮತದ ಪ್ರಸಾರದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಬಹಳ ಆಕ್ರಮಣಕಾರಿ ಮನೋಭಾವದವರೂ ಆಗಿರಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ತಮ್ಮ ಇಳಿ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ವಾರಾಣಸಿಯಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ್ದ ಬೌದ್ಧಿಕ ಪರಿಸರದಿಂದ ನಿವೃತ್ತರಾಗಲು ಬಯಸಿದರು. ಅಲಹಾಬಾದಿನ ಹತ್ತಿರವಿರುವ ಆಡೇಲ್ ಎಂಬ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದರು. ಆ ಗ್ರಾಮವು ಯಮುನಾ ಮತ್ತು ಗಂಗಾನದಿಗಳ ಸಂಗಮದ ಸನಿಹದಲ್ಲಿಯೇ ಇದೆ. ಇದು ತನ್ನ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಸೌಂದರ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿದ್ದು, ಅಲ್ಲಿ ಮೂರು ಬಗೆಯ ತುಳಸಿ ಗಿಡಗಳು ಬೆಳೆಯುತ್ತಿದ್ದವು. ವಲ್ಲಭರು ತಮ್ಮ ಜೀವಿತದ ಕಡೆಯ ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಕುಟುಂಬ ಮತ್ತು ಆಪ್ತ ಶಿಷ್ಯರ ಒಡಗೂಡಿ ಅಲ್ಲಿಯೇ ಕಳೆದರು. ಭಾಗವತ ಧರ್ಮದ ಬೋಧನೆಗಾಗಿ ಕೆಲವೊಮ್ಮೆ ಅಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗಿಬರುತ್ತಿದ್ದರು, ಅಷ್ಟೇ.

(ಮುಂದುವರಿಯುವುದು)